

Φίλες και φίλοι,

Τους μήνες της αναγκαστικής αποχής μας από το ζωντανό θέαμα είχαμε, περιέργως, την ιστορικά μεγαλύτερη πρόσβαση σε ένα παγκόσμιο αρχείο παραστάσεων. Η μνήμη του θεάτρου κατέκλυσε το διαδίκτυο, η πρόσβαση σε έναν τεράστιο αριθμό εξαιρετικών παραστάσεων υπήρξε μια παρηγοριά για την κατάσταση εξαίρεσης που επέβαλε η πανδημία. Σε πολλούς τομείς της ανθρώπινης δραστηριότητας, όπως στην περίπτωση της εξ αποστάσεως εργασίας, η πανδημία επέβαλε μια νέα τεχνολογική πραγματικότητα και άλλαξε, ίσως για πάντα, καθιερωμένες κοινωνικές πρακτικές. Στον χώρο του ζωντανού θεάματος η παλιά προσμονή της συνεύρεσης σε έναν κοινό χωροχρόνο θα υποκατασταθεί άραγε από νέες πραγματικότητες; Η επανεκκίνηση των παραστάσεων έρχεται σε μια στιγμή υπαρξιακής διερώτησης των ανθρώπων του ζωντανού θεάματος, καλλιτεχνών και θεατών, που για μια φορά ξαναβρίσκονται από την ίδια πλευρά, αντιμέτωποι με μεγάλα ερωτήματα, σαν αυτά που συνηθίζει να θέτει το θέατρο. Οι απαντήσεις που θα δοθούν το επόμενο διάστημα θα καθορίσουν, ίσως, και το μέλλον αυτής της παλιάς και διαρκώς ανανεούμενης τέχνης.

Η Εναλλακτική Σκηνή της Εθνικής Λυρικής Σκηνής κράτησε το νήμα της επικοινωνίας της με το κοινό συμμετέχοντας στα διαδικτυακά φεστιβάλ, υπό την καλλιτεχνική διεύθυνση του Γιώργου Κουμεντάκη. Τώρα είναι καιρός να ξαναπιάσει και το νήμα της σχέσης της με το κοινό από εκεί που το άφησε. Ο προγραμματισμός του πρώτου τετραμήνου επαναφέρει ορισμένες από τις παραγωγές που διακόπηκαν πριν μπορέσουν να βρουν τον δρόμο της σκηνής, προτείνει επαναλήψεις επιτυχημένων παραστάσεων της περιόδου που μας πέρασε, αλλά και νέες παραγωγές που είχαν προγραμματιστεί πριν την πανδημία.

Οι παραγωγές της περιόδου Σεπτεμβρίου-Δεκεμβρίου 2020

Τη νέα καλλιτεχνική περίοδο θα ανοίξουν δύο σημαντικά έργα του σπουδαίου Μίκη Θεοδωράκη, ο *Επιτάφιος* και ο *Διόνυσος*, δύο πολιτικά έργα θρησκευτικής μουσικής. Ο *Επιτάφιος* παρουσιάζεται σε νέα ενορχήστρωση του Γιάννη Μπελώνη, ενώ το έργο ερμηνεύει η Μπέττυ Χαρλαύτη, μια τραγουδίστρια με μεγάλη θητεία στο ρεπερτόριο του συνθέτη. Ο *Διόνυσος* παρουσιάζεται ξανά μετά από δεκαετίες, ερμηνευμένος από τον Ζαχαρία Καρούνη.

Στη συνέχεια έρχεται στην Εναλλακτική Σκηνή μια παραγωγή του Ελληνογερμανικού Θεάτρου με έδρα την Κολωνία, το οποίο γιορτάζει φέτος τα τριάντα χρόνια διαρκούς παρουσίας του, υπό τη διεύθυνση του σκηνοθέτη Κώστα Παπακωστόπουλου. Ο θίασος παρουσιάζει τη θεατρική διασκευή της ταινίας του Λαρς φον Τρίερ *Europa*, σε μια μετάκληση που πραγματοποιείται με την αποκλειστική δωρεά του Ιδρύματος Σταύρος Νιάρχος στο Ελληνογερμανικό Θέατρο.

Το Μπαλέτο της ΕΛΣ εγκαινιάζει φέτος την παρουσία του στην Εναλλακτική Σκηνή με παραγωγές σύγχρονου χορού, προσανατολισμένες στο να ανανεώσουν το ρεπερτόριο της ομάδας με ένα δίπτυχο δύο σημαντικών χορογράφων της νεότερης γενιάς, με διεθνή παρουσία, της Ερμίρας Γκόρο και του Γιάννη Μανταφούνη. Τα δύο χορευτικά έργα βασίζονται σε συνθέσεις για κουαρτέτο εγχόρδων των Γιώργου Κουμεντάκη και Δήμητρας Τρυπάνη.

Το Φεστιβάλ Πιάνου της Εναλλακτικής Σκηνής, στην τέταρτη έκδοσή του, είναι αφιερωμένο φέτος στις 32 σονάτες του Μπετόβεν, από τη γέννηση του οποίου συμπληρώνονται φέτος 250 χρόνια.

Το ογκώδες αυτό corpus έργων θα ερμηνεύσουν ορισμένοι από τους σημαντικότερους Έλληνες σολίστες του οργάνου, αλλά και ανερχόμενοι νέοι ερμηνευτές. Στην Κεντρική Σκηνή και με τη συνοδεία της Ορχήστρας και της Χορωδίας της ΕΛΣ παρουσιάζονται, στο πλαίσιο του Φεστιβάλ, τρία δημοφιλή έργα του ρεπερτορίου, ένα ιδιαίτερο και απαιτητικό πρόγραμμα που ερμηνεύεται από κορυφαίους σολίστες.

Σε διάλογο με το πιανιστικό έργο του Μπετόβεν, το οποίο αποτέλεσε σημείο αναφοράς στη συνθετική του καριέρα, βρίσκεται η συναυλία με έργα του Γιώργου Κουμεντάκη για σόλο πιάνο, ερμηνευμένα από τον Στέφανο Θωμόπουλο.

Οι *Τέσσερις εποχές*, η παράσταση για παιδιά και νέους βασισμένη στο ομώνυμο αριστούργημα του Αντόνιο Βιβάλντι, επανέρχεται για έναν δεύτερο κύκλο παραστάσεων. Η παράσταση του Patari Project σε σκηνοθεσία της Σοφίας Πάσχου έχει ως σημείο εκκίνησης τον κύκλο των εποχών, για να μιλήσει στα παιδιά για ζητήματα όπως η αειφορία, η σπατάλη των φυσικών πόρων και ο εγωιστικός ανταγωνισμός που βρίσκεται στη βάση της καταστροφής του περιβάλλοντος. Η παράσταση πραγματοποιείται με την ευγενική χορηγία της Lidl Ελλάς, που την υποστηρίζει για δεύτερη χρονιά.

Η Εναλλακτική Σκηνή συστηματικά υποστηρίζει την ελληνική μουσικοθεατρική παραγωγή, με νέες αναθέσεις και παρουσιάσεις σημαντικών έργων της εγχώριας παραγωγής. Στον άξονα αυτό εντάσσεται και η παρουσίαση δύο μονόπρακτων οπερών δωματίου του πολυγραφότατου Χάρη Βρόντου, ενός συνθέτη με σταθερή και μακρά παρουσία στο λυρικό θέατρο. Τα δύο έργα, το *Ρέκβιεμ Αχμάτοβα* και *Η επέτειος*, παρουσιάζονται σε μουσική διεύθυνση Νίκου Βασιλείου και σκηνοθεσία της Αγγέλας Σαρόγλου.

Το *ΗΠΑΡ*, μια παράσταση μουσικού θεάτρου βασισμένη σε κείμενο του Ευθύμη Φιλίππου, είναι μια συλλογική δημιουργία μιας μεικτής ομάδας μουσικών του σημαντικού συγκροτήματος σύγχρονης μουσικής Ictus και των Ελλήνων ηθοποιών και σκηνοθετών Αγγελικής Παπούλια και Χρήστου Πασσαλή. Ένα διακαλλιτεχνικό εγχείρημα, που διερευνά τα όρια μεταξύ των τεχνών και εφαρμόζει τη λογική του επινοημένου θεάτρου στο μουσικό θέατρο.

Το έργο του Ντέιβιντ Γκρέιγκ *Τα γεγονότα*, έργο εμπνευσμένο από τη μαζική σφαγή 69 ανθρώπων από τον ακροδεξιό Μπρέιβικ το 2011 στη Νορβηγία, είναι μια πρότυπη συμπαραγωγή της Εναλλακτικής Σκηνής και οκτώ Δημοτικών Περιφερειακών Θεάτρων. Στην παράσταση συμμετέχουν τοπικές ερασιτεχνικές χορωδίες, δίνοντας έτσι την ευκαιρία για μια ουσιαστική συνεργασία με φορείς, αλλά και ερασιτέχνες καλλιτέχνες της περιφέρειας. Η παράσταση, στην οποία πρωταγωνιστούν η Μαρία Κεχαγιόγλου και ο Κωνσταντίνος Μπιμπής, είναι σκηνοθετημένη από τον ανερχόμενο σκηνοθέτη Αλέξανδρο Ραπτοτάσιο.

Στο τέλος της χρονιάς επανέρχεται στην Εναλλακτική Σκηνή, μετά τον εξαιρετικά επιτυχημένο πρώτο κύκλο παραστάσεων τον Φεβρουάριο, το θρυλικό μιούζικαλ *Into the Woods* των Στήβεν Σόντχαϊμ και Τζέιμς Λαπάιν, σκηνοθετημένο από τον Δημήτρη Μπογδόνο, με μια ομάδα νέων, αλλά και καταξιωμένων πρωταγωνιστών. Μια εναλλακτική προσέγγιση του αντι-παραμυθιού του Σόντχαϊμ, που συνεπήρε το κοινό με τη δροσερή και ευφάνταστη ερμηνεία του έργου.

Ένας νέος κύκλος αρχίζει

Η Εναλλακτική Σκηνή ολοκληρώνει με τη φετινή καλλιτεχνική περίοδο την πρώτη τριετία λειτουργίας της. Κατά τη διάρκεια των τριών αυτών χρόνων πραγματοποιήθηκαν 140 παραγωγές, που παίχθηκαν σε 510 παραστάσεις, τις οποίες παρακολούθησαν 151.000 θεατές. Ο αριθμός των καλλιτεχνών που συνήψαν σύμβαση με την Εναλλακτική Σκηνή ανέρχεται σε 450, χωρίς να υπολογιστούν τα μουσικά σύνολα, γεγονός που είχε επίδραση στη σημαντική αύξηση της απασχόλησης στον χώρο του λυρικού θεάτρου τα τελευταία χρόνια.

Ακρογωνιαίος λίθος της τριετούς αυτής λειτουργίας υπήρξαν οι δωρεές του Ιδρυτικού Δωρητή της Εναλλακτικής Σκηνής, του Ιδρύματος Σταύρος Νιάρχος. Χάρη στις δωρεές του ΙΣΝ ο νέος αυτός θεσμός μπόρεσε να ολοκληρώσει έναν πρώτο κύκλο λειτουργίας, αφήνοντας, θέλω να πιστεύω, ένα θετικό αποτύπωμα στον πολιτιστικό χάρτη της χώρας μας. Το σύγχρονο μουσικό θέατρο εμπλουτίστηκε καθοριστικά με νέα έργα, προϊόντα της συστηματικής πολιτικής αναθέσεων της Εναλλακτικής Σκηνής σε Έλληνες συνθέτες, ενώ νέοι καλλιτέχνες αναδείχθηκαν μέσα από τις συνεργασίες τους με τον νέο θεσμό, που έδωσε ιδιαίτερο βάρος στη νεανική δημιουργία. Οφείλω εκ μέρους και των συνεργατών της Εναλλακτικής Σκηνής, αλλά και

ολόκληρης της ΕΛΣ, ένα από καρδιάς ευχαριστώ στον Πρόεδρο του Ιδρύματος Σταύρος Νιάρχος Ανδρέα Δρακόπουλο, που πίστεψε στο εγχείρημα της Εναλλακτικής Σκηνής ήδη από την εποχή της ανέγερσης του ΚΠΙΣΝ και που τη βοήθησε να γίνει, από ένα σχέδιο επί χάρτου, ένα ζωντανό κύτταρο δημιουργικότητας.

Οι αυτονόητες ευχαριστίες μου πηγαίνουν επίσης στον Καλλιτεχνικό Διευθυντή της ΕΛΣ Γιώργο Κουμεντάκη, ο οποίος δεν υπήρξε μόνο ο εμπνευστής της Εναλλακτικής Σκηνής, αλλά και εκείνος που έμπρακτα τη στήριξε καθ' όλη τη διάρκεια των τριών πρώτων χρόνων λειτουργίας της. Ο καταγιστικός ρυθμός λειτουργίας των τελευταίων χρόνων δεν θα μπορούσε να επιτευχθεί χωρίς τη διαρκή του φροντίδα σε καθημερινή βάση.

Η νέα καλλιτεχνική περίοδος, που ξεκινάει εν μέσω μιας γενικότερης αμηχανίας, είναι και η έναρξη ενός νέου κύκλου για την Εναλλακτική Σκηνή, που πρέπει πλέον να αποδείξει τη δυνατότητά της να διαρκέσει στον χρόνο και να συμβάλει μακροπρόθεσμα στην υπόθεση του σύγχρονου μουσικού θεάτρου, του βασικού πεδίου ενδιαφέροντός της. Αν και η συγκυρία είναι δύσκολη, βλέπουμε με αισιοδοξία το μέλλον. Στο άμεσο μέλλον, η Εναλλακτική Σκηνή θα παρουσιάσει έναν μεγάλο αριθμό από τις εκδηλώσεις που προγραμματίζονται από την ΕΛΣ για την επέτειο των 200 χρόνων από την Επανάσταση του 1821, με την υποστήριξη της Δωρεάς του ΙΣΝ. Αλλά τις εκδηλώσεις αυτές θα τις ανακοινώσουμε σύντομα, μαζί με τον συνολικό προγραμματισμό της επετείου.

Αλέξανδρος Ευκλείδης

Καλλιτεχνικός Διευθυντής Εναλλακτικής Σκηνής